საქართ. შემარც. სოც.-ფედ. სარევ. პარტია

წელიწადი მესამე

ტრიბუნა

მთავარ კომიტეტის ორგანო.

გაზეთ „ტრიბუნა“ ღირს
თვიურად 200,000 მან.
ცალკე ნომერი ყველგან 10,000 მან.
რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სასახლის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10—34 — ფოსტის ყუთი, № 190.

განცხადების ფასი:
1 გვ. 200,000 მან.
4 „ 100,000 „
სამგლოვიარო განცხადება
1 გვ. 2,000,000 მან.
4 „ 1,000,000 „

№ 453 ოთხშაბათი, აპრილის 25 1923 წ. ყოველდღიური გაზეთი ფასი 10,000

მაისის პირველიდან
„ტრიბუნა“
ღირება:
თვეში . . . . . 400.000 მან.
ცალკე ნომერი 20.000 „

ჯერ დაუძლეველი საკითხი

იყო დრო, როდესაც კლასთა ბრძოლის თეორიის ხალხი სრულიად ყურადღების გარეშე სტოვებდა ნაციონალურ საკითხს. ეს პერიოდი ისტორიას ჩაბარდა. არის ხანა დღეს, როდესაც პრაქტიკულ ნიადაგზე ისმის ნაციონალური საკითხი, რომელიც მოითხოვს არა მარტო თეორიულ მჯელობას, არამედ ანგარიშის გაწევას მისთვის პოლიტიკურ მუშაობაში.

ვისაც ეგონა, რომ ერთხელ და სამუდამოდ გადიჭრა ნაციონალური კითხვა ოქტომბრის რევოლიუციის მიერ, დღეს იგი მოწამეა ამ კითხვის ხელ ახლა გადასინჯვის, ხელ-ახლად საკამათო კითხვად დასმის.

კომუნისტურ პრესაში გამართულია კამპანია ნაციონალური კითხვის შესახებ. როგორც მოსკოვის, ისე ტფილისის პრესა ამ საკითხს უბრუნდება და ცდილობს მის გადასინჯვას. განმარტებას და სხვ.

რუს. კომპარტიის მე-12 ყრილობის მსჯელობის საგნად ხდება ეს საკითხი. საბჭოთა რესპუბლიკების პოლიტიკურ ცხოვრებაში იგი მომენტის საკითხად არის ქცეული.

ჩვენ გვქონდა საშუალება ჩვენი აზრი გაგვეზიარებია მკითხველთათვის, როგორც საბჭოთა რესპუბლიკებიც და ამიერ-კავკასიის ფედერაციის, ისე უკანასკნელად ამ საკითხების გადაფასების შესახებ.

აქ მხოლოდ ხაზი გვინდა გაუსვათ იმ გარემოებას, რომ ნაციონალური საკითხი ბუნებრივად ხდება კვლავ მსჯელობის საგნად.

კომუნისტურ პრესაში ამიერ-კავკასიის ფედერაციის შესახებ ორი თვალსაზრისი გამომუშავდა— 1-ლი იცავს მას, მე-2 კი უარყოფს.

ჩვენ ფედერალისტებს კარგად გვესმის ფედერალიზმის ბუნების სისალე და სისწორე. ფედერალიზმი ჩვენთვის არა თუ ტაქტიკური მომენტია ნაციონალური საკითხის გადასაწყვეტად განსაზღვრულ მომენტში პოლიტიკურ ძალთა • ვითარებისა, არამედ იგი უფრო ძირითადი საკითხია ჩვენთვის.

ამდენათვე კარგად გვაქვს გათვალისწუნებული, რომ რამდენათაც დიდი მაშტაბით არის შესაძლებელი სახელმწიფოთა დაკავშირება, იმდენათ იქმნება პირობები დიდი პოლიტიკურ ძალის შექმნისათვის, რასაც როგორც ეკონომიურად, ისე პოლიტიკურად შეუძლია დიდი ეფექტის მოცემა.

როდესაც ამიერ-კავკასიის ფედერაციის პროექტი წარმოადგინეს საქართველოს საბჭოთა ყრილობაზე, ჩვენ საბჭოთა რესპუბლიკების ფედერაციის პრინციპი წამოვაყენეთ. მაშინ ჩვენ გვეუბნებოდენ— რისთვის გნებავთ მოსკოვში ხელის ჩამორთმევა, როდესაც აქ არის გამოწვდილი ხელი სომხეთისა დ ადერბეიჯანის მიერო.

როდესაც საბჭოთა რესპუბლიკების პროექტი იყო წარმოდგენილი, ჩვენ მოვითხოვდით ამიერ-კავკასიის ფედერაციის დაშლას, რომ ცალ-ცალკე შესულიყო ამიერ-კავკასიის ერები საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირში. ჩვენ გვიპასუხებდენ,—ჩვენ გვინდა გაერთიანება და თქვენ კი დაშლას მოითხოვთო.

დღეს ზოგი კომუნისტიც ხედავს, რომ ამიერ-კავკასიის ფედერაცია ვერ გამოდგა ელასტიური ორგანიზაციათ.

მართლაც ფედერატიული სახელმწიფო რთული ფორმაა სახელმწიფოებრივი წყობილების, მაგრამ თუ ფედერაციებს კიდევ კავშირებში შევიყვანთ, მაშინ სრულიად შეუძლებელი ხდება სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციათა ფუნქციების გამოჩენა. მისი მოქმედების საზღვრების შემოფარგვლა.

საბჭოთა წყობილებას ახასიათებს მოქნილი პოლიტიკა. ის რაც ვერ ეგუება პირობებს, ქმნის სირთულეს, უარყოფილი ხდება მისგან. არ შეუდგებით იმის ჩამოთვლას, თუ რამდენი აპარატი იქნა უარყოფილი დღიდან ოქტომბრის რევოლიუციისა.

ამიერ-კავკასიის ფედერაციის საწინააღმდეგოდ უკვე გაისმა ხმა კომუნისტურ წრეებშიაც. ამ ხმას ხორცი უნდა შეესხას.

ნაციონალური საკითხი ჯერ კიდევ დაუძლეველ საკითხად უნდა ჩაითვალოს საბჭოთა წყობილებისათვის. იგი იძულებული ხდება სისტემატიური რევიზიისა ამ მხრივ. ეს თავდებია წინსვლის ნაციონალური პოლიტიკურ სფეროში.

მენშევიკების ბელადები

პარტიის წევრებს დავეძებთ
სიცოცხლე განაწამები,
ვინც გვყავდა, ყველა გაგვექცა,
ჩვენაც გვეთვლება წამები.

დავხეტიალობთ ევროპას,—
მას ვიცავთ, რასაც ვებრძოდით.
არ გვინდა: ერი, სამშობლო
არჩილს ამაში ვერ ვძმობდით.

ამხ. ლენინის ჯანმრთელობა.

(ბიულეტენი № 22).

მოსკოვი 21 აპრილი. უკანასკნელ 2 დღის განმავლობაში შემჩნეული იყო ტემპერატურის აწევა 37,8°-დე, რამაც გამოიწვია ცოტაოდენი საერთო სისუსტე. მიუხედავად ამისა მეტყველების და მარჯვენა ხელის და ფეხის მოძრაობის სფეროში გაუმჯობესება ეტყობა.

20 აპრილს ტემპერატურა—37 36,8 პულსი—104, სუნთქვა—22.

1923 წ 20 აპრილი, საღამოს 6 საათი.

პროფესორები: კრამერი, ფიორსტერი, ზუმკე.
პრივატ-დოცენტი; კოჟევნიკოვი.
ჯანმრთელობის სახ. კომისარი: სემაშკო.

რურის ოლქის ოკუპაცია.

რეინის ოლქის ავტონომია.

ბერლინი. 21 აპრილი. „ერ ნუველ“-ის ცნობით, საფრანგეთი სდგამს ნაბიჯებს რეინის ოლქის ადმინისტრატიული და ეკონომიური ავტონომიის გატარებისათვის. ეს მზადება წარმოადგენს პირველ ნაბიჯს რეინის ოლქის ავტონომიურ რესპუბლიკად გამოცხადებისათვის.

ბერლინი. 20 აპრილი. უმუშევართა მღელვარებამ გამოიწვია მიულგეიმში ახალი სისხლის მღვრელი შეტაკებანი. ფრანგების უმოქმედობის გამო, გერმანიის მთავრობამ თავისი ინიციატივით გამოიყვანა პოლიციის რაზმები, რომლებიც ერეკებოდენ ბრბოს. შეტაკების დროს დროს მოკლულია 8 მუშა და დაჭრილია მრავალი. ბურჟუაზიული და სოციალ-დემოკრატიული პრესა ავრცელებს ცნობას, თითქოს მიულგეიმი 4 საათის განმავლობაში იყო წითელი გვარდიის ხელში.

უმუშევრების მღელვარების გამო, რურში შესდგა უმუშევართა წარმომადგენლების სასწრაფო თათბირი. კომუნისტები 21 აპრილისათვის იწვევენ ბრემენში უმუშევართა კონფერენციას.

კერზონის სიტყვა.

ლონდონი. 20 აპრილი. ლორდთა პალატაში რურის საკითხის შესახებ ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა კერზონმა, რომელმაც განაცხადა, რომ ინგლისის მთავრობამ ჯერ კიდევ იანვარში წარადგინა პარიზის კონფერენციაზე წინადადება სარეპარაციო საკითხის მოგვარების შესახებ. მაგრამ ეს წინადადება უარყოფილ იქნა საფრანგეთის, ბელგიის და იტალიის მიერ, ამასთან ერთად საფრანგეთის გეგმა, რომელიც წარმოდგენილი იქნა იანვარში, სავსებით მიუღებელი აღმოჩნდა. რურის ოკუპაციის დაწყებიდანვე ინგლისის მთავრობამ წინადადება მისცა თავის წარმომადგენლებს რეინის ოლქში და სარეპარაციო კომისიაში, რომ მათ თავი შეიკავონ იმ საკითხების განხილვისა და გადაჭრის დროს, რომლებიც უშუალოდ დაკავშირებული არიან ოკუპაციასთან. ინგლისის მთავრობამ გადასწყვიტა დაიცვას ნეიტრალიტეტი საფრანგეთ-გერმანიის კონფლიქტში. გერმანია თავის კმაყოფილებას გამოსთქვამდა რურის ოლქში ინგლისის ჯარების ყოფნით.

გერზონმა შემდეგ აღნიშნა, რომ სანამ საფრანგეთ-გერმანიის შორის არ მოხდება დაახლოვება, კონფლიქტში ჩარევის ყოველივე ცდა იქნება უშედეგო, ნაადრევი და საზიანო. კერზონმა აღნიშნა ოკუპაციის უარყოფითი ეკონომიური შედეგები და ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ საფრანგეთი ვერც კი დაუახლოვდა იმ მიზნებს, რომლებსაც ის ისახავდა რურის ოკუპაციით. გერმანია მტკიცე აღმოჩნდა, მიუხედავად მისი უაღრესად მძიმე მდგომარეობისა, შემდეგ კერზონმა განაცხადა, რომ რურის კონფლიქტის განხილვის გადაცემა ერთა ლიგისათვის სავსებით შეუძლებელია. კერზონს ამაოდ მიაჩნია აგრეთვე ის იმედები, რომელსაც ამყარებენ ამერიკის ჩარევაზე.

იმ მანიფესტის შესახებ, რომელიც გამოუშვა მუშათა პარტიის დელეგაციამ და რომელმაც წინადადება მისცა ინგლისის მთავრობას, რათა მას თავის თავზე კონფლიქტში ჩარევის ინიციატივა, კერზონმა განაცხადა, რომ ინგლისის გეგმის უარყოფის შემდეგ (იანვარში), ასეთი ინიციატივის თავის-თავზე მიღება ინგლისის მთავრობას არ შეუძლია. კერზონის სიტყვაში გამოსჭვივოდა პესიმიზმი. არავითარი ახალი წინადადება ინგლისის სახელით მას არ წარმოუდგენია

უ ც ხ ო ე თ ი

ჩესტერის კონცესიის გარშემო.

ნიუიორკი, 19 აპრილი. ამერიკის მთავრობამ ანგორიდან მიიღო ოფიციალური ცნობა იმის შესახებ, რომ ოსმალეთის დიდმა ეროვნულმა ყრილობამ რატიფიკაცია უყო ჩესტერის კონცესიას.

პარიზი, 19 აპრილი. საფრანგეთის მთავრობამ პროტესტით მიმართა შეერთებული შტატების მთავრობასა და ჩესტერის შორის დადებულ ხელშეკრულობის წინააღმდეგ.

აძლევენ იარაღს.

მოსკოვი, 22 აპრილი. ამერიკამ და ინგლისმა მიჰყიდეს ჩინეთის გენერლებს ვუ-ბეი-ფუს და ჯან-ძო-ლინს რამდენიმე იენის იარაღი.

იაპონელები ჩაერიენ.

მოსკოვი, 22 აპრილი. უ-ბეი-ფუს ჯარები, რომელნიც ილაშქრებდენ მუგდენზე, შეაჩერეს იაპონელებმა შანხაის და გუიას მახლობლად. უ-ბეი-ფუმ დაიწყო ახალი შეტევა კანტონზე. სიუ-ნია-ცენმა სთხოვა ჯან-ძოლინს გაუწიოს მას დახმარება შეიარაღებული ძალებით.

გერმანიის რეიხსტაგში.

ბერლინი, 20 აპრილი. რეიხსტაგის კომისიაში გარეშე საქმეთა სამინისტროს ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვის დროს სოციალ-დემოკრატმა ბრეიტ-შეიდმა მოითხოვა გერმანიის მთავრობისაგან, რათა ეს უკანასკნელი გამოვიდეს განსაზღვრული წინადადებით რეპარაციების შესახებ და აღნიშნა, რომ თუმცა საფრანგეთ-ბელგიის ახალი პროექტი მიღებულია, მაგრამ არ უნდა ვსთქვათ უარი მის განხილვაზე. ბრეიტ-შეიდმა აღნიშნა, რომ შესაძლებელია გერმანიისაგან რეინის ოლქის ჩამოჭრა, და შეეკამათა კომუნისტებს, რომელნიც მოითხოვდენ მუშათა და გლეხთა მთავრობის შედგენის აუცილებლობას.

ბრეიტ-შეიდის საპასუხოდ გელფერიხმა გაბედულად გაილაშქრა ანტანტის წინადადების წინააღმდეგ და მოითხოვა მთავრობისაგან მეტი აქტივობა ვერსალის ხელშეკრულებისათვის სახელის გატეხის მიზნით.

გელფერიხმა მხარი დაუჭირა აგრეთვე რეიხსბანკის მიერ მარკის კურსის განმტკიცებას, თუნდაც რომ ამისათვის საჭირო იყოს მთელი ოქროს მარაგის დახარჯვა.

გარეშე საქმეთა სამინისტროს ბიუჯეტი მიღებული იქნა კენჭის ყრის გარეშე.

სახალხო მეურნეობის სამინისტროს ბიუჯეტის განხილვის დროს სახალხო მეურნეობის მინისტრის ბეკკერის მოქმედება გააკრიტიკა სოციალ-დემოკრატმა გერცმა, რომელმაც დაამტკიცა მთავრობის ფინანსიურ პოლიტიკის სრული უმწეობა.

გერცის სიტყვით მარკის კურსის დაცემა უკანასკნელ ხანებში უდრის ბრძოლას გარნაში. სოციალ დემოკრატეეის სახელით გერცი მოითხოვდა კერძო საკუთრების დაბეგვრას და დღევანდელი საკრედიტო პოლიტიკაზე უარის თქმას და აგრეთვე ექსპორტზე კანტროლის გაძლიერებას.

თავის საპასუხო სიტყვაში ბეკკერმა პროტესტი განაცხადა რურის ხარჯების უადგილო კრიტიკის წინააღმდეგ დი აღნიშნა, რომ რეიხსბანკის მოვალეობას შეადგენს უმუშევართათვის და გადასახადებით დატვირთულ მრეწველთათვის რურში დახმარების გაწევა. ამაზე რეიხსბანკი ხარჯავს ასეულ მილიარდ მარკას. გარდა ამისა საჭიროა დახმარება გაუწიოს მუშებს და არ დაუშვათ მათი ქუჩაში გამოსვლა. ბეკკერი თავგამოდებით იცავდა ექსპორტის შემცირებას და შეზღუდვას და კანტროლზე სრულიად უარის თქმას და მხარი დაუჭირა ხელფასის სტაბილიზაციას. აღნიშნა რა, რომ საზოგადოება დიდათ არის დაინტერესებული იმაში, რომ ფასები უცვლელი დარჩეს.

კამათი გრძელდება.

ჩეხო-სლოვაკია ემზადება ომისთვის

ვენა 18 აპრილი. გაზეთი „ცუკუნფთი“ იუწყება რომ პრაგაში შედგა თათბირი, რომელზედაც გადაწყდა გერმანიის წინააღმდეგ გალაშქრება. ჩეხო-სლოვაკია ინტენსიურად ემზადება ომისთვის, ამზადებს ჯარებს, აწყობს მცურავ და ტეხნიკურ ძალებს. ახლო მომავალში ელიან დიდ საარტილერიო მანევრებს. პოლონეთი და სამხრეთ-სლავია აგრეთვე დაჩქარებით ამზადებენ თავიანთ ძალებს.

ჩეხო-სლოვაკიის ბანკების კრახი

პრაგა 18 აპრილი კომუნისტებისა და დამოუკიდებელთა მიერ შეტანილი შეკითხვის გამო, ჩეხო-სლოვაკიის პარლამენტში იხილავენ საკითხს ბანკების გაკოტრების შესახებ, რომელიც მოხდა რამოდენიმე ხნის წინეთ. კომუნისტ ბუბლიკმა განაცხადა, რომ კაპიტალისტური პარტიები ბოროტათ იყენებენ ბანკებს სამარცხვინო პოლიტიკურ სპეკულიაციისათეის. ფინანსთა სამინისტრო, ბუბლიკის თქმით, დიდი ხანია მოხერხებულათ მალავდა ბანკების მძიმე მდგომარეობას. ბანკების გაკოტრებამ მოახდინა მძიმე შთაბეჭდილება, როგორც ჩეხიის ისე უცხოელ ფინანსისტებზე აგრარიები მოითხოვენ მთავრობის მხრივ ზომების მიღებას, რომ გაზეთებში დაშვებული არ იქნეს ბანკების არევ-დარევის შესახებ არავითარი ცნობები.

სოც.-დემოკრატები პროლეტარულ რაზმების წინააღმდეგ

ბერლინი 20 აპრილი. გაერთიანებულმა სოც.-დემოკრატიულმა პარტიამ პლაუენში, ისე როგორც წინეთ—ლეიპციგსა და ჰემნიცში, დაითხოვა საერთო პროლეტარულ თვითდაცვის ორგანიზაცია. რათა მის მაგიერ სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის წევრებიდან შემდგარი სპეციალური რაზმები დააწესოს.

იტალიის სოციალისტური პარტიის ყრილობა

რომი 19 აპრილი. იტალიის სოციალისტური პარტიის ყრილობაზე მაფფიმ, რომელიც მომხრეა კომუნისტებთან გაერთიანების, კომინტერნის კონგრესზე დელეგაციის უმრავლესობის სახელით განაცხადა, რომ საჭიროა კომუნისტურ პარტიასთან დაუყოვნებლივ გაერთიანებაო.

დელეგაციის უმცირესობის სახელით გამოვიდა გაერთიანების მოწინააღმდეგე რობიტა, რომელმაც გაილაშქრა კომინტერნის მეოთხე კონგრესის მიერ მიღებული 14 მუხლის წინააღმდეგ.

ყრილობის თავმჯდომარემ ლაძარიმ შემოიტანა კომპრომისული წინადადება—მოეწყოს ფედერაცია ორივე პარტიების რომელსაც უხელმძღვანელებს ორი პარტიის წარმომადგენლების თანასწორ რიცხვიდან შემდგარი კომისია. მაფფი შეუერთდა ლაძარის წინადადებას.

დაისვა ორი წინადადება ლაძარის და გაერთიანების მოწინააღმდეგის კლასი. ბელას რეზოლიუციამ მიიღო ხმების უმრავლესობა.

პარტიის ახალ კომიტეტში არჩეული არიან ლენი, რომიტა და ბელანენი დაინიშნა პარტიის ცენტრალური ორგანოს „ავანტი“ რედაქტორათ.

ახალი დირექციის მოწოდება

რომი 20 აპრილი. იტალიის სოციალისტური პარტიის ახალმა დირექციამ მოწოდებით მიმართა მუშებს. დირექცია საჭიროდ სთვლის. რომ მუშებმა ბოლო მოუღოს პარტიის შიგნით პოლემიკას. დირექცია აცხადებს, რომ პარტიის სახელით ლაპარაკი მხოლოდ მას შეუძლია.

ახალი ამბები

— **ბავშვების მეგობარი.** ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომისიის მიერ, რომელიც შეფია მესამე საცდელ-საჩვენებელ საბავშო სახლისა - გადასცა ბავშვების კვების გასაჯანმრთელებლათ ბავშვების დაწესებულებებს 485 ფუთი ხორბალი და 31 ფუთი 2 გირვანქა სიმინდი.

— **საბავშვო აგარაკები.** განათლების კომისარიატის განკარგულების თანახმად სოციალურ აღზრდის მთავარ მართველობას გადაეცა საბავშვო კოლონიებისათვის კოჯორში შემდეგი აგარაკები ეზოებით: ყოფ. ანანოვის, ენფიანჯიანცის ორი აგარაკი, ხოსროევის, ისარლოვის, ბერიძის და ხალათოვისა. შეკეთების შესახებ მიღებულია ეხლავე ზომები და შეკეთება უკვე დაწყებულია. აღნიშნული აგარაკები დანიშნულია საბავშვო საცდელ-საჩვენებელ სახლებში მოთავსებული ბავშვებისათვის.

— **დაიკარგა** პირადობის მოწმობა ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამკურნალო დარგის მე-4 კურსის სტუდენტის შურა ივანეს ასულის ცაბაძის სახელზე. ჩაითვალოს გაუქმებულად.

— **მზადება პირველ მაისისათვის.** ხუდადოვის ტყეში გაიმართება მიტინგები, სღამოზე წარმოდგენები სარევოლიუციო რეპერტუარით. გამოცემულ იქნება სათანადო ლიტერატურა, ჟურნალები და სხ.

— **ახალი გამოცემა.** საქართველოს კომუნისტურ პარტიასთან არსებული ახალგაზრდა კომუნისტურმა კავშირმა გამოსცა დიდი ჟურნალი „კრასნიე ვსხოდი“. ჟურნალი დაბეჭდილია კარგ ქაღალდზე და შინარსითაც ყურადღებას იქცევს.

შეცდომის გასწორება

გუშინდელ ნომერში, ამხ. ს. ჰეიშვილის წერილში დაბეჭდილია: „ჩვენს წინააღმდეგ ამხედრდებოდენ არა მარტო როგორც ცუდ მეურნეებზე, არამედ როგორც კონტრ-რევოლიუციონერებზე. უნდა იყოს: „ამხედრდებოდენ არა მარტო როგორც „ცუდ“ მეურნეებზე“. ქვევით—პროფესიონალურ ორგანიზაციებს მეტი სიფხიზლე მართებს—ზოგიერთები შესუქდენ—მოვალეობას ივიწყებენ უნდა იყოს: მეტი სიფხიზლე მართებთ რადგანაც ზოგიერთები შესუქდენ და მოვალეობას ივიწყებენ და სხვა.

ტფილისის აღმასკომის პლენუმი

(1923 წლის 21 აპრილი)

1923 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა.

(ამხ. ბასილიას მოხსენება).

ხარჯთ-აღრიცხვის შედგენის დროს თავი იჩინა ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშნების კურსის დაცემის ტენდენციამ, რის გამო საჭირო დარჩა ხარჯთ-აღრიცხვის შედგენა ომამდე არსებული მტკიცე ვალიუტით.

ხარჯთ-აღრიცხვის შემოსავალ-გასავლის შედარების დროს შემოსავლის წყაროების ზერელეთ მიმოხილვისაგან დანამდვილებით გამოირკვა, რომ თუ მივიღებთ მხედველობაში ყველა აკრებილ გადასახადებს და სხვა შემოსავალს, და აგრეთვე აღმასკომის დახმარებას სახალხო განათლების და მუშათა და გლეხთა მილიციისათვის, მაინც არ შეიძლება მთელი გასავლის შემოსავლის ჩარჩოებში მოთავსება და შესაძლებელია რომ გასავალი მეტი იქნება შემოსავალზე.

ამიტომ სხვა და სხვა ხარჯთ-აღრიცხვები მნიშვნელოვნად შემცირდნენ.

ჯამების წინასწარმა გამოანგარიშებამ მოგვცა შემდეგი შედეგები:

შემოსავალი — — 5,089.795 მ. და 85 კ. ოქრ.
გასავალი— — — 5,368.329 მ. და 24 კ. „

ამგვარად ვღებულობთ დეფიციტს 278.533 მ. და 39 კაპ., რომლის დასაფარავად საჭირო იყო მიგვემართა ორ ახალ გადასახადისათვის, შემფასებლის და საბინაო გადასახადებისათვის; პირველს შეუძლია მოგვცეს—178.533 მ. და 39 კაპ., მეორეს 100 ათასი მანეთი.

ასეთი იყო მდგომარეობა 1923 წ. 2 აპრილის დეკრეტის გამოცემამდე, რომლის თანახმად ჯერ კიდევ განუმტკიცებელ ადგილობრივ ბიუჯეტს დაეკისრა ხარჯები სახალხო მოსამართლეების შესანახად და სოციალურ უზრუნველყოფისათვის და გარდა ამისა სახელმწიფო მომარაგებიდან მოიხსნა მუშათა და გლეხთა მილიცია, საბავშო სახლები, ბაოები და სხვა. მილიციის ჯამაგირები უდრის 212,416 მ. და 26 კაპ. ხოლო საბავშვო სახლების და სხვა შესანახი ხარჯები—156,647 მ. და 44 კაპ. ამგვარად მხოლოდ ამ ორი ხარჯების დასაფარავად ქალაქის გასავალი იზრდება 369,063 მ. და 70 კაპიკით.

მართალია იგივე დეკრეტი აძლევს ადგილებს ახალ შემოსავლის წყაროს სახელმწიფო გადასახადებზე პროცენტულ დამატების სახით, მაგრამ ძალიან საეჭვოა, რომ შესაძლებელი გახდეს ამ ხარჯთ-აღრიცხვის პერიოდში ამ გადასახადების შემოღება. ამიტომ საჭიროა აღიძრას შუამდგომლობა, დროებით, სანამ ადგილობრივი ბიუჯეტი განმტკიცდებოდეს, დატოვებულ იქნას ის მდგომარეობა, რომელიც არსებობდა 2 აპრილის დეკრეტის გამოცემამდე.

საჭიროა მიექცეს ყურადღება სოციალურ დაზღვევაზე გადასახადის არა ჩვეულებრივ სიმძიმეს, რომელსაც უნდება მთელი ბიუჯეტის თითქმის 10 პროც.

რაც შეეხება შემოსავალ-გასავლის ხარჯთ-აღრიცხვის ციფრებს, ჩვენ გვაქვს შემდეგი სურათი:

შემოსავალი:

წასული წლის ნარჩენი 10216 ოქრ.
ქალაქის ჩაწარმოებ.—2,239,421 მ. 47 კაპ.
ქალაქის ქონების და ბეგარის—1,297,795 მ. და 49 კაპ.
სახელმწიფო გადასახადების გადარიცხვა—195,300 მან.
გადასახადი უძრავ ქონებაზე—178,503 მ. 39 კაპეიკი.
გადასახ. ვაჭრობა-მრეწველობაზე—115,935 მ.
გადასახ. ცხენებზე, ძაღლებზე და ეტლებზე—13,677 მან.
სხვა და სხვა ბაჟები—151,794 მ.
დახმარება ქალაქს და სესხი—1.025,826 მან. 21 კაპ.
გასავლის დაბრუნება—108,446 მ. 68 კაპ.
სხვა და სხვა შემოსავალი—31,414 მ.
სულ—5,368,329 მ. 24 კაპ. ოქრ.

გასავალი:

აღმასკომის საქმეთა სამმართველოს შენახვა—569.534 მ. და 41 კ. ოქრ.
კომუნალურ მეურნეობის ორგან. შესანახად—39,556 მ. და 46 კ. ოქრ.
კომუნალურ ქონებათა მოწყობა და შენახვა—150,827 მ. და 36 კ. ოქ.
ქალაქის გასაუმჯობესებლად—271,538 მან. და 9 კ. ოქრ.

ქალაქის წარმოებ. და მეურნეობათა ხარჯ.	—	2,239,939 მ.	10 კ.	ოქრ.
სანიტარული ღონისძიებანი	—	8,057 „	92 „	ოქრ.
ცეცხლის გაჩენისაგან დაცვა	—	103,062 „	11 „	„
გზები	— — — —	61,506 „	28 „	„
სახალხო განათლება	—	758,572 „	42 „	„
ჯანმრთელობის დაცვა	—	708.609 „	38 „	„
ჯარების ნაწილების შესანახი ხარჯები	—	204,297 „	39 „	„
სოციალური უზრუნველყოფა	—	5,187 „	95 „	„
ვალების და სესხის გასტუმრება	—	56,059 „	— „	„
სათადარიგო ფონდი	—	125,000 „		
სხვა და სხვა ხარჯები	—	10,474 „		
ს უ ლ		5,368,329 მ.	24 კ.	ოქრ.

ხარჯთ-აღრიცხვის პროექტის განხილვის შემდეგ შეტანილ იქნა კონკრეტული წინადადებანი რომელთა ერთი ნაწილი მიღებულ იქნა. ამგვარად ხარჯთ-აღრიცხვა დამტკიცებულია აღმასკომის მიერ შემდეგი შესწორებებით:

1) დაყვანილ იქნას ქალაქის ელექტრონის სადგურების გამგეობის ხარჯები—220,787 მანეთამდე.

2) გზების შესანახი ხარჯები მაზრაში გადიდებულ იქნას 80 ათას მანეთამდე.

3) შეტანილ იქნას დამატებითი ხარჯები სახლების შესაკეთებლად—70 ათასი მანეთი.

4) გადიდებულ იქნას 100 პროც.-ით, ე. ი. 26 ათას მანეთამდე მაზრის მცხოვრებთა აგრონომიულ დახმარების ხარჯები.

5) ყველა ეს სამუშაოები ჩაითვალოს დამკვრელად და წინადადება მიეცეს ფინანსიურ განყოფილებას, გამონახოს წყაროები ამ ხარჯების დასაფარავად.

გარდა ამისა დადგენილ იქნა აღიძრას შუამდგომლობა მოხსნილ იქნას ადგილობრივ ბიუჯეტიდან ხარჯები, მილიციის, საბავშვო სახლების და სხ. შესანახად.

საბინაო ქირის ტარიფიკაცია.

(ამხ. მესხის მოხსენება).

საბინაო ქირის ტარიფიკაციის საკითხს უნდა მიუდგეთ ფრთხილად და განაკვეთის შემუშავების დროს უნდა მივიღოთ მხედველობაში შეშის ბიუჯეტი ერთის მხრივ და მეორეს მხრივ ხელი შეუწყოთ სახლების შეკეთებას და აღდგენას.

რამდენადაც შესაძლებელია წარმოდგენილ პროექტში ეს პირობები დაცულია და საშუალო ნორმის 10„ კვ. არშ. ბინის (როდესაც ოჯახი შესდგება 4 სულისაგან ქირა იქნება ხელფასის სიდიდის მიხედვით 1,7 პროც.—6 პროცენტამდე. განაპირა უბნებში და 3,4 პროც.—12 პროცენტამდე ცენტრში.

თუ მიუდგებით ამ განაკვეთს მშრომელთა ბიუჯეტის მხრით დავინახავთ, რომ პროცენტულად მუშა-მოსამსახურეთა ბიუჯეტში ბინის ქირას ეკავა იქ ადგილი, რომელიც უნდა ეჭიროს დღევანდელ მომენტში ცოტა მეტის გადახდა მოუნდებათ ცენტრში მცხოვრებთ და აგრეთვე იმათ, ვინც დიდ ხელფასს იღებს.

პროექტი გულისხმობს ახალ ტარიფის შემოღებას 1923 წ. 1 მაისიდან. პროექტის დედა აზრი შემდეგში მდგომარეობს.

ნიხრის დაწესების მხრივ ქალაქი იყოფა ორ ნაწილად ცენტრად და განაპირა უბნებათ, რომელსაც ეკუთვნის: საბურთალო, ახალშენი, ვაკე, სიმონოვის მოსახლეობა, მთელი მე-6-ე რაიონი, ორთაჭალა, ქალაქის მთელი ნაწილი რკინის გზის იქით, მთელი მე-11 რაიონი და დიდუბე, პლეხანოვის ქუჩის ბოლოდან და ტრამვაის პარკის იქით.

საიჯარო გადასახადის გადამხდელები იყოფიან 8 კატეგორიათ, ამასთან ერთად მუშები და მოსამსახურეები შედიან პირველ კატეგორიაში, ხელფასის სიდიდის მიუხედავათ. ქვემოდ მოყვანილი ცხრილი იძლევა წარმოდგენას კატეგორიებ

ინტერვიუ ოსმალეთის ელჩთან

გაზ. „ბრძოლის“ წარმომადგენელი ესაუბრა ბათომში მყოფ ოსმალეთის ელჩს დოქტორ იბრაჰიმ თალათ-ბეის. მოგვყავს მისი აზრი ხსენებული გაზეთიდან:

ლოზანას კონფერენციისათვის

მომავალ ლოზანას მეორე კონფერენციაზე,— სთქვა მან, ეხლა ჩვენ უფრო დაბეჯითებული რწმენით მივალთ, რომ გავიმარჯვებთ. ანტანტა პირველში თუ უკმეხათ დაგვიხვდა, ეხლა, ვფიქრობთ, რომ კონფერენციაზე საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენელთა გარდა სხვა მეგობრებიც აღმოგვიჩნდებიან. ამიტომაც გვჯერა, რომ ლოზანაში ჩვენი ფრონტი გაცილებით ძლიერი იქნება, ვიდრე რამდენიმე თვის წინ.

ჩვენი დელეგაცია მიდის ძლიერი რწმენით, რომ ჩვენ მართლები ვართ, რომ ჩვენს მოთხოვნილებათ არარავითარი განმარტებანი არ დასჭირდება, რომ დასავლეთ კაპიტალისტებს ხელიდან გამოვტაცებთ ჩვენს უფლებებს. მთელი ოსმალეთიც უღრმესი რწმენითა გამსჭვალული, რომ ჩვენი დელეგაცია პატიოსნებით და ღირსებით დაიცავს ჩვენს უფლებებს.

განახლებულ კონფერენციაზე რაიმე ახალი კითხვები აღარ იქნება წამოყენებული ფაქტიურად იგივე კითხვები იქნება განხილული, რაც პირველზე. მაშასადამე, ამ შემთხვევაში მხოლოდ ვაჭრობაზე იქნება საქმე ანტანტასთან.

ჩვენ ეხლა დაბეჯითებული რწმენით ვამბობთ, რომ მრავალტანჯული ოსმალეთი, რომელიც ომის დათავებიდან აგერ სამი წელია უსასტიკეს ომს ვაწარმოებთ ზავისა და მშვიდობიანობის დასამყარებლად, გმირულად თავს ვდებთ ჩვენს ადამიანურს უფლებებზე, თვის უფლებისათვის, მეურნეობის აღსადგენად. ჩვენ, ვინც რომ დავამხეთ სულთანი, ეხლა ჩვენს უფლებებს არ გავაქელვინებთ დასავლეთის კაპიტალისტებს.

კონფერენციაზე ეხლაც იგივე დელეგაცია მიემგზავრება ისმეთ-ფაშას მეთაურობით.

ერთი უმთავრესი საკითხთაგანი, რომელნიც კონფერენციის დროს წესრიგში იქნება წამოყენებული, ესაა სულთანის ვალების საკითხი, ანტანტასთან, დადებული ხელშეკრულებანი, რომელნიც ოსმალეთის ხალხის საკეთილდღეო არ იყო. შეთანხმებულ სახელმწიფოთა წარმომადგენელნი ყოველისფერს ილონებენ, რათა ხალხოსნურ ოსმალეთს ხალხზე დაატეხონ ამ ხელშეკრულებათა სიმძიმე, მაგრამ ამ შემთხვევაში ლოზანაში გამგზავრებული ჩვენი დელეგაცია მათ განუცხადებს, რომ ოსმალეთის ხალხი ამ ხელშეკრულებათ არ იცნობს და არც შეუძლიან რომ იცნოს.

ამ ჟამად,—განაგრძო ელჩმა,—დიდი ეროვნულ ყრილობისათვის გაცხარებული წინასწარი საარჩევნო კამპანია მოქმედებს. კამპანია ფრიად კეთილად ტარდება ყველა იმის მისაღწევად, რაც ერთხელვე ქემალ ფაშის მიერ მოხდენილ აჯანყებულმა ხალხმა მიზნად დაისახა.

სულ მოკლე ხანში არჩეულ იქნება ახალი მეჯლისი, რომელიც დაიკისრებს ცხოვრებაში გატაროს არა მარტო წინა სახალხო ხელისუფლების ამოცანები, არამედ შემდეგშიც გააღრმავოს ყველა ის საკითხები, რაც იმავე სახალხო აჯანყების დროს წამოყენებულ იქნა.

ყოველი მოსული ცნობა მხოლოდ იმაზე მიგვითითებს, რომ ახალი შემადგენლობა დიდი ეროვნული ყრილობისა გაცილებით დემოკრატიული იქნება, ვიდრე წინანდელი შემადგენლობის ყრილობა იყო. ამ შემთხვევაში ახალი საკანონმდებლო ორგანო უფრო მეტ მასსებს დაეყრდნობა, ვიდრე აქნობამდინ იყო.

ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ ყრილობაში მოხვდებიან კომუნისტებიც, აგრეთვე სხვა სოციალისტურ და რევოლიუციონურ მიმდინარეობათა წარმომადგენელნიც.

როგორც წინასწარი საარჩევნო კომპანიის მოქმედებიდან სჩანს, ხმის უმრავლესობა სახალხო პარტიისა იქნება, რომელსაც თვითონ ქემალ-ფაშა ხელმძღვანელობს.

აგრეთვე შესაძლებელია, რომ ყრილობაში სულთანის მიმდევარნიც მოხვდნენ, მაგრამ მათი რიცხვი, ეჭვს გარეშეა, ძალიან მცირე იქნება.

ოსმალეთის საკანონმდებლო ორგანოს პირველი ამოცანა ის იქნება, რომ დაამყაროს ხანგრძლივი მშვიდობიანობა, მეურნეობის აღორძინება და ბრძოლა მონარქიის წინააღმდეგ, ბრძოლა რესპუბლიკის განსამტკიცებლად, ბრძოლა ყველა იმ თავისუფლების დასაკანონებლად, რაც აუცილებელია ხალხის ნორმალ განვითარებისა და კეთილდღეობის დასამყარებლად.

ოსმალეთის ყველა მშრომელნი, აგრეთვე საშუალო კლასი, რომელნიც ჩვენი ქვეყნის უმრავლესობას შეადგენენ და რომელნიც ერთსულოვნად გაჰყვნენ ქემალ-ფაშას ხალხოსნურ ამბოხების დროს, ღრმად დარწმუნებულნი, რომ სულთანის დაბრუნებაზედ ფიქრიც კი შეუძლებელია.

პოლიტიკური ჯგუფები.

ახლა გადავიდეთ პოლიტიკურ ჯგუფებზე, რომელნიც ოსმალეთში ასე თუ ისე რაიმე როლს თამაშობდნენ.

როგორც ვთქვით, ყველაზე ძლიერი პარტია არის ხალხის პარტია ქემალ-ფაშას მეთაურობით. მიზანი მისი უმთავრესად უსასტიკესი ბრძოლაა დასავლეთის კაპიტალისტებთან და მემამულეებთან საბრძოლველად, რომელნიც ოსმალეთის მიერ მოპოვებულ უფლებებს საფრთხეს უმზადებენ. აგრეთვე მის ზრუნვას შეადგენს რესპუბლიკის დაცვა და მჭიდრო, ძმური დამოკიდებულების განმტკიცება საბჭოთა რესპუბლიკებთან.

სახალხო პარტიის პროგრამაში სხვა პრინციპიცაა გატარებული ოსმალეთის რესპუბლიკის ცხოვრებაში გასატარებლად.

ამ პარტიას მისდევენ ხალხის უმრავლესობა: გლეხობა, მუშები, საშუალო კლასი. ამიტომაც ამ პარტიის წარმომადგენლების უმრავლესობა იქნება ყრილობაში.

სახალხო პარტიის გარდა ოსმალეთში არსებობს კიდევ რამდენიმე პარტია, ჯგუფები, რომელთაც მეთაურობენ ჯემალ-ფაშა, ედინ-ბეი, ვასიფ-ბეი და სხვები, აგრეთვე ჯგუფი, რომელსაც ხელმძღვანელობს სასულიერო წოდება.

ჯემალ-ფაშას პარტიაც სახალხო პარტიასავით მომხრეა საბჭოთა რესპუბლიკებთან კავშირის დაჭერისა ანტანტასთან ბრძოლის წარმოებაზე და სხვა.

შემდეგ აღსანიშნავია მსხვილ მრეწველთა და კაპიტალისტთა პარტია, რომელთა რიცხვიც, საბედნიეროთ, ძალიან მცირეა ოსმალეთში.

სასულიერო წოდება მხოლოდ უმცირესობას ხელმძღვანელობს, ისიც სულთანის ტახტის დასაცავად. მისთვის სულ ერთია იქნება კონსტიტუცია, სოციალისტური მთავრობა, თუ სხვა რამ, ოღონდ სულთანი იყოს გამგებელი.

საგარეო საკითხებში და კერძოთ საბჭოთა რესპუბლიკებთან ურთიერთობის საკითხში ყველა პოლიტიკური პირტიები ერთსულოვნები არიან: კავშირი რუსეთთან და ბრძოლა ანტანტასთან,—აი რა ასულდგმულებთ მათ.

მათ შორის გამწვავებული განწყობილება არ არსებობს, უფრო აღსანიშნავია ის, რომ ბევრს უთმობენ ერთმანეთს.

ოსმალეთი და რუსეთი.

ოსმალეთისა და საბჭოთა რუსეთის მეგობრული დამოკიდებულება ისევე მტკიცეა, როგორც წინად. ეს გარემოება დიდათ აღელვებს ანტანტას და დასავლეთის სახელმწიფოებთ, რომელნიც ათას ხრიკს სძებნიან, რათა ოსმალეთი რუსეთს გადაჰკიდონ და შემაერთებელი ხიდი ჩაუტეხონ.

დასავლეთ ევროპის პრესა მხოლოდ პროვოკაციას ემსახურება, რა თქმა უნდა, იმავე მეგობრობის ჩასაშლელად.

თვით ჩვენი ბათომიც არ ასცდა ყალბი ცნობებით ხალხის აღელვებას. აგენტები აქაც პროვოკაციას აჩაღებენ, მაგრამ ეს არ შეუშლის ხელს რუსეთთან მეგობრული კავშირი კიდევ მტკიცედ გვქონდეს დაცული და ყველა დადებული პირობები და ვალდებულებანი პირნათლად შევასრულოთ.

ხალხიც თავისუფლად აცხადებს ამ მეგობრობას. მოსაზღვრე მესაქონლენი თავისუფლად გადადიან და გადმოდიან საქონლით ერთურთის ფარგლებში, მაგრამ ეს არ იწვევს რაიმე მტრულ შეხლა-შემოხლას, პირიქით ხელს უწყობენ კიდეც.

ჩვენ არ გვეშინიან ბნელი აგენტების მუშაობისა, ვინაიდან გვესმის მათი მუშაობის მიზანი და ფასი.

ოსმალეთის ქვეშევრდომთა ევაკუაცია აჭარისტანიდან.

ერთი ასეთი მეგობრული განწყობილების საბუთი გახლავთ ოსმალ ქვეშევრდომთა რევაკუაცია, რომელსაც აწარმოებს ოსმალეთის საკონსულო ბათომში თურქ ლტოლვილების შესახებ.

რევაკუაციის აუცილებლობა გამოიწვია უმთავრესად იმ გარემოებამ, რომ ანგორაში მრავალი სახნავ-სათესი მინდვრებია დარჩენილი დასამუშავებლად მუშა ხელის უქონლობის გამო.

რევაკუაცია აჭარისტანში ეხება მხოლოდ ოსმალეთის ქვეშევრდომთ. ესენი არიან ან ლტოლვილნი, ან-და იმპერიალისტურ ომების დროს აქ ჩარჩენილი სამხედრო ტყვეები. აგრეთვე გაიყვანენ იმათაც, ვინც ოსმალეთში დაბრუნებას მოისურვებენ.

ვისაც აქედან გადაასახლებენ, გადაუზიდავენ მათს საქონელს, ინვენტარს, ქონებას.

ლტოლვილთა რეგისტრაციას აწარმოებს საკონსულო აგერ ეს ორი კვირაა. ჯერჯერობით აღრიცხულია 700 კაცი, მაგრამ ვფიქრობთ, საზოგადო რიცხვი 2000 სულამდე იქნება.

ოსმალეთის ის ქვეშევრდომნი, ვინც აჭარისტანში დასახლებულან, მათ შეუძლიანთ ადგილობრივ დარჩენ.

რევაკუაციის ვადა არაა განსაზღვრული, მაგრამ საკონსულო სცდილობს რაც შეიძლება იგი საჩქაროთ დაათავოს, ისე, რომ გადასახლებულ შეეძლოთ მინდვრის მუშაობას მოუსწრონ.

დაყოფვის და ქირის რაოდენობის შესახებ, კატეგორიის და საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

კატეგორია	ხელფასი რაოდენობა	ქირა 1 კვადრატ არშინზე ცენტრში	განაპირას
1.	15 მანეთამდე	0,5 კაპ.	0,25 კაპ.
2.	11 მან. 25 მან.	1,5 „	0,5 „
3.	26 „ 35 „	1,5 „	0.75 „
4.	36 „ 50 „	3 „	1,5 „
5.	51 „ 70 „	5 „	1,5 „
6.	71 „ 100 „	7 „	3,5 „
7.	100 „ და მეტი	12 „	6 „
8.	დანარჩენი მოქალაქეები იხდიან სახლის პატრონებთან შეთანხმებით მაგრამ არა უმეტეს	100 „	50 „

სარდაფებში, ნახევრად სარდაფებში, ნოტიო და ბნელ სადგომებში და აგრეთვე ერთ სართულიან სახლებში (სადაც წყალსადენი არ არის) მცხოვრებნი იხდიან 50 პროც. ნაკლებს. ბინის ქირის საერთო ჯამს დაემატება იქ, სადაც არის ვანა —1 პროც. სადარბაზო შესავალი—1 პროც. შუშაბანდი—1 პროც. და სამზარეულოს—1 პროც.

პირველ კატეგორიას ეკუთვნიან უმუშევარნი (დაუზღვეველნი) და მოსწავლენი, რომელნიც სცხოვრობენ მშობლების გარეშე და არ აქვთ შემოსავალი 3 კატეგორიას—მიწა-მრეწველნი, რომელნიც იმყოფებიან თვით შრომის კავშირში, 5 კატეგორიას თავისუფალი პროფესიის პირები.

განზრახულია ბინის ქირისაგან განთავისუფლება: შრომის და ომის ინვალიდების, იმ პირთა, რომელთაც დაჰკარგეს შრომის უნარი და იმყოფებიან სოციალ უზრუნველყოფაზე, დაზღვეულ უმუშევართა და წითელ არმიელთა უმუშევარ წევრთა.

სახელმწიფო მომარაგებაზე მყოფი დაწესებულებები იხდიან არა უმეტეს 10 კაპ. კვადრ. არშინში.

ქირის გადახდის ვადები პირველი 7 კატეგორიისათვის დაწესებულია თვის ბოლოში, და იმ კურსის მიხედვით, რომლითაც მათ მიეცათ გასამრჯელო, ხოლო მე-8 კატეგორიისთვის არა უგვიანეს თვის 10 რიცხვისა ოფიციალურ კურსის მიხედვით.

იმ შემთხვევაში, თუ ქირა თავის დროზე არ იქნა შეტანილი პირველი 7 კატეგორიის პირნი და სახელმწიფო მომარაგებაზე მყოფი დაწესებულებანი იხდიან ჯარიმას 1 პროც. ყოველ გადაცალებულ დღეში, ხოლო 8 კატეგორიის პირნი და სამეურნეო ანგარიშზე გადასული წარმოებანი 20 პროცენტს. ოქროს გადასახადისაგან განთავისუფლდებიან მუშა-მოსამსახურენი, თუ ვადის გადაცილება მოხდა მათი ხელფასის დაგვიანების გამო.

ყოველგვარი დავა საიჯარო ქირის გარშემო გაირჩევა სახალხო სასამართლოებში.

შემოღებული იქნება დამატებითი გადასახადი ნორმაზე ზედმეტი ბინის სარგებლობისათვის. ეს გადასახადი შევა ალმასკომში და მოხმარდება კომუნალურ შენობის შეკეთებას.

განხილვის შემდეგ პროექტი საბინაო ქირის ტარიფიკაციის შესახებ მოწონებულ იქნა ალმასკომის მიერ.

განწირული

(წიგნიდან „ლაჟვარდები“)

მე უყვარვარ ტყის ასულს ლურჯ თვალება ფერიას,
მე უყვარვარ ღამეებს თეთრს და ცისფერ ფრთებიანს.
მე ვარ უცხო ლეგენდა ქარით განაწვალები.
ობოლ სულში კივიან თეთრი თებერვალები.
ვინც მიყვარდა, ვეტრფოდი—ყველამ განზე დამტოვა
და ცისფერი სიზმრებით მწუხარებამ დამთოვა!
ისევ შენთან მოვდივარ, შემიბრალე ძვირფასო!
ღამეებო თიბათვის, ლაჟვარდებო ათასო!
რათ მიმაფრენს ოცნება შორ უხილავ მხარეში,
როცა მოსჩანს წამება მდუმარ სიმწუხარეში;
როცა სული დაღლილი ცივ ქარებში კანკალებს,
და მე ყოველ საღამოს მოგონება მაწვალებს.
ჩემს სულში ვინ დადიხარ, ვინ მიწამლავ ოცნებას?
ვინ აშინებ ჩემს ყვავილს ცისფერ ახალგაზრდობას!
მუდამ გვერდით რათ დამსდევ, ვით ბოროტი ზამთარი;
ვინ ხარ, რომ მუდამ მესმის შენი ცივი ხარხარი...
მითხარ სად გადიკარგა ჩემი ძველი ფიქრები!
ირგვლივ მოსჩანს უდროოთ ჩაკეტილი კარები.
რომელ მხარეს დაფრინავ ჩემო ტკბილო ნუგეშო!
ვინ მიმიკრას თბილ გულზე, მითხარ ვინ მანუგეშოს.
ლაჟვარდებო! ისევ თქვენ, თქვენ ხართ ჩემი იმედი;
და მეც თქვენთან მოვფრინავ, როგორც მწუხარე გედი.
თქვენ მიეცით სავანე უბედოს და განწირულს.
—მე უყვარვარ ღამეებს და ლაჟვარდებს შორეულს.

დ. კობიძე.

ზოგი რამ

სასაფლაო არა ნაკლები საწამლავია ხორცისთვის

ქამთა ვითარების დიად მანძილზე მეოთხე საუკუნიდან ქრისტეს წინ მეოთხე საუკუნემდე ქრისტეს შემდეგ, როცა ქართველი ხალხი ზარატუშტრას რჯულს—ცეცხლის თაყვანის ცემას აღიარებდა, დედამიწა ითვლებოდა წმინდად. მიცვალებულის გვამის დამარხვა წესად არ ჰქონდათ, რათგანაც მით დედამიწა წაიბილწებოდა, მაგრამ არც დაწვა იცოდნენ მიცვალებულის გვამისა, რასაც მისდევდნენ რომაელები. ამის გამო მიცვალებულებს მაღალ ხეებზე, შუაგულ ტრამალ მინდორში გაიტანდნენ, ან ხრამებში ჩაუშვებდნენ გარეული მტაცებელი ცხოველების საალაფოდ. რა კი სასაფლაო აღარ იყო, ჰაერი სუფთა და მიწის ნაყოფი საღი, ხოლო ტყე მორჩილ იყო გადაშენებას, რათგანაც კუბოსთვის აღარ იყო საჭირო.

ქრისტიანობამ, როგორც ებრაული სემიტიზმის კულტურის ნიადაგზე აღოლძინებულმა ახალმა მოძღვრებამ, წესად შემოიღო მიცვალებულის დასაფლავება. ამ გარემოებას ისეთი გავლენა ჰქონია, რომ ძველისძველ ზღაპარ სიტყვაობაშიაც კი გადასულა, როგორც უმთავრესი ელემენტი. მაგალითად ამირან გმირმა ბაყბაყ მდევი იმისთვის მოჰკლა, რომ მისი ძმობილის უსუპის დისწულის ცამცუმის გვამის შესაჭმელად წამოსულიყო. რათგანაც ამირანი დამარხვის წესს მტკიცედ ასრულებდა, თავი გამოიდო, რომ დაუმარხავი გვამი ძაღლთა პირს არ შეეჭამა.

ძველად ებრაელებმა, უნდა ვიფიქროთ, პირველ საუკუნეთა ქრისტიანებმაც მიცვალებულის დამარხვა იცოდნენ საერთო საკაცით, რომელსაც ცხედარსაც უწოდებდნენ, ხოლო მიცვალებულს მარტო შესუდრულს ჩაუშვებდნენ სამარეში, თითქოს ამართლებდნენ თქმულებას, შიშველი მოვიდა და შიშველივე უნდა მიწად იქცესო. ტანთ ჩაცმა, მეტადრე მორთვა-მოკაზმვა და ძვირფასი ნივთეულობით შემკობა გვამისა იმ დროს არ იცოდნენ. ახალ დროებაში კი, რაც კუბო შემოიღეს, ვინ მოსთვლის რამდენი ხე-ტყე და რამდენი ტანსაცმელი სამკაული დაღუპულა ამაოდ და ბუნებისთვის ხელი შეუშლია, რომ გვამის მიწად ქცევის პროცესი წესიერად დასრულებულიყო? ვინ წარმოიდგენს იმ უზომო ზარალს, რომელიც მოუტანია და მოაქვს საერთოდ მიცვალებულის დამარხვას ხალხის ჯანმრთელობისთვის? სასაფლაოს ჰაერი მოხაშმულია, ხის ნაყოფი თუ წყარო მოწამლულია შხამის ნაკადულით, რომელიც გაჩენილა გვამის გახრწნისაგან და დედამიწას შეუსრუტნია. ასეთი ვნება მოაქვს სასაფლაოს, თუ შუაგულ ქალაქშია, ან მაღლობზე, რომლის ძირშიაც ხალხი სცხოვრებს. ერთი კანონი იყო ძველი რეჟიმის დროს. ორმოცდაათი წლის შემდეგ საფლავის ბედი გადადიოდა ეკლესიის კრებულის ხელში, მაგრამ არა თუ არ აუქმებდნენ არამედ გათხრასაც არ მოერიდებოდნენ, რომ ახალი მიცვალებული დაემარხათ, ოღონდ შემოსავალი არ გამოჰლეოდა ეკლესიის კრებულსა.

დღეს შრომის სახელმწიფოში სასაფლაოს ბედი ძველებურად ეკლესიის ხელში ველარ დაჰრჩება. რაკი სასაფლაოს საკითხის გონივრულად გადაჭრას დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს, ეს საქმე თავს უნდა იდოს ჯანმრთელობის კომისარიატმა. უპირველეს ყოვლისა შუა გულ ქალაქში მოქცეული სასაფლაოები უნდა გაუქმდეს, რომ აღარავინ გაჰბედოს იქ მიცვალებულის დამარხვა და ქალაქის ხელში გადავიდეს, როგორც სახალხო ბაღები, მაგრამ ამისთვის საჭიროა ძველი ხანგადასული საფლავები მიწასთან გასწორდეს, ხოლო მათი ქვები, თუ მატერები საზოგადო საჭიროებას მოჰხმარდეს. საერთოდ შემოღებულ უნდა იქმნეს გვამის საწვავი ქურები (კრიმატორიუმი) და თუ სავალდებულო არ იქმნება ყოველი მოქალაქისთვის, სასაფლაო უნდა გადატანილ იქნეს ქალაქზე ძალზე მოშორებით, რომ რაც ვნება მოაქვს, დროებით მაინც ავაცილოთ მცხოვრებლებს.

ძველ რომში რაკი კრემატორიუმი, როგორც ქურა, არ არსებობდა, შეშებისგან კოცონს გაჰმართავდნენ, ზედ მიცვალებულს დასდებდნენ და მერმე ცეცხლს გაუჩენდნენ. დამწვარი გვამის ფერფლს ქოცოებში ინახავდნენ ზედ წარწერით თუ რომელი მიცვალებულის ფერფლი იყო ქოცოში.

სასაფლაოს საკითხის გადაჭრის გადადება ყოვლად შეუძლებელია და ასე თუ ისე უნდა მოჰგვარდეს, ხოლო ყოველ შემთხვევაში ქალაქის შუა გულ სასაფლაოზე მიცვალებულის დამარხვა სასტიკად აიკრძალოს.

პეტრე მირიანიშვილი.

კორესპონდენცია

წერილი რაჭიდან.

1921 წელი რომ გათავდა, რაჭველმა მშრომელმა ერთი მაგრათ მიაწყევლა რაჭულათ „წასვლა იყოს შენი და მოსვლა აღარ“. მართლაც იმისთანა ცუდი წელიწადი რაჭველს ჯერ არ უნახავს. თუმცა მსოფლიო ომის შემდეგ დიდ გაჭირვებას იტანს მშრომელი ხალხი, მაგრამ 1921 წელს რომ გაჭირვება გადიტანა ხალხმა იმის მსგავსი ჯერ არ მოსწრია. ზაფხულის ხანგრძლივმა გვალვამ მთლათ ამოაგდო ნათესები. დარჩა მშრომელი გლეხი ხელცარიელი. ზამთარი როგორც იქნა გაიტანა ხალხმა, გაზაფხულზე კი გაჭირვება გაასკეცდა, შიმშილმა საშინელი სახე მიიღო. იყო შემთხვევა შიმშილით სიკვდილის. მთავრობამ დიდი უნარი გამოიჩინა, დროზე მიაწოდა დამშეულებს საზრდო. მკითხველს რომ გადაჭარბებულათ არ ეჩვენოს აქ მოხსენებული ამბავი, მე მოგახსენებთ საქმე რაშიდაც არის, რათ შია ყოველ წელს რაჭველს? რაჭაში სახნავ სათესი მიწები ძალიან ცოტა არის, რამაც გამოიწვია რაჭველ ხალხში გადამეტებული შრომა, აქაური ხალხი იძულებული ხდება საზრდო სხვაგან ეძიოს.

რაჭველები გაბნეული იყვნენ მთელ რუსეთის სივრცეზე, ზოგი ვაჭრობდა ზოგი მზარეულათ მსახურობდა ზოგიც სუფრაჯობდა და ზოგს რა ხელობა არა ჰქონდა. ბევრმა ამერიკაშიდაც ამოყო თავი. ამ რიგათ გარედან შემოტანილ ფულით ყიდულობდენ საზრდოს. რაჭაში მოსული საზრდოთი ერთმანეთზე რომ ვიანგარიშოთ ოთხი ხუთი თვის საყოფი თუ მოვა, დანარჩენი კი სულ სხვაგან უნდა ეძიოს. მდგომარეობა შეიცვალა, რევოლიუციის შემდეგ ყოველმა რაჭველმა კაცმა თავის სახლი მოსძებნა, მოაშურა თავის ოჯახს, მას საყოფი მიწა არა აქვს რომ იმუშაოს, მაშ რითი ირჩინოს თავი? ტფილისში კიდევ დარჩა რამდენიმე რაჭველი, თუ ეხლანდელი მიწის დეკრეტი ისე გატარდა, როგორც ამბობენ, ვინც ვაჭრობს ან მოხელეა რა ხელობისაც არის იმით ირჩინოს თავიო, თქვენი მტერია, ყველანი სახლს მიაშურებს ისევ მშივრები დავრჩებით, როგორც წასულ წელში იყო.

წასული წელი მოსავლიანი იყო მაგრამ გლეხების უბედურობას მაინც არა ეშველა რა როდესაც საყიდელი ჰქონდათ სიმინდი, მაშინ მამასისხლათ ყიდულობდა.

წელს კი ჰირნახულის ფასი ძალიან დაეცა ალაბ ჩითში 2 ფუთ სიმინდს თხოულობენ. 1921 წლის შიმშილობამ გლეხი გასცალა შინაური პირუტყვებიდან და ოჯახის ნივთებისაგან. გასასყიდი მას აღარა აქვს რა, ფული გარედან ველარ შემოაქვს, რომ ოჯახის სხვა და სხვა მოთხოვნილება დააკმაყოფილოს ვვექვობ რომ კიდევ შიმშილი კარს მოგვადგება.

ვანო ჰიჰინაძე.

პარტიაში

ხუთშაბათს 26 აპრილს საღამოს 7 საათზე ცენტრალურ ბიუროში დანიშნულია **მეოთხე რაიკომის მორიგი სხდომა**. სავალდებულოა აგრეთვე დაესწრონ კანდიდატებიც.

ს. იხულა (სენაკის მაზრა). შაბათს, აპრილის 14-ს, შესდგა პარტიულ ორგანიზაციის წევრთა კანდიდატთა და თანამგრძნობთა საერთო კრება.

საერთაშორისო მდგომარეობის შესახებ მოხსენებით გამოვიდა ტფილისიდან ახლად დაბრუნებული ამხ. **გ. მუშიშვილი.** ამხანაგის გამოსვლას დიდის აღფრთოვანებით შეხვდნენ დამსწრე გლეხები. ამხ. მუშიშვილმა დიდხანს ილაპარაკა ევროპის ეკონომიურ და პოლიტიკურ კრიზისზე. გადაუშალა კრებას ის სურათი, რომელსაც წარმოადგენს განსაკუთრებით ანტანტის სახელმწიფოები. აღნუსხა კონფერენციები და მათი მიზნები, აგრეთვე სრული დამარცხება და მიზანს მიუღწევლობა ბურჟუაზიულ ანტანტის დიპლომატიისა. შემდეგ ამხ. შეეხო ახალი ომის დაწყების საკითხს. მისი აზრით, თანამედროვე ევროპას არ ძალუძს კვლავ დაანთოს ომის ცეცხლი. ამის უტყუარი პირობებია: ევროპის ეკონომიური დაუძლურება, რაც შედეგია საერთაშორისო ომის; პროლეტარული მასსების რევოლიუციონური განწყობილება და სხვა. მომხსენებლის თქმით, მით უმეტესად შეუძლებელია ომი საბჭოთა რუსეთთან, რუსეთის მშრომელთა კლასის დამარცხება. უკანასკნელ ხანებში საბჭოთა ფედერაციის წარმოება—მრეწველობის საქმე მკვიდრ საფუძველზე დაეყრდნო. ამავე დროს საერთაშორისო პოლიტიკურ ვითარებაში საბჭოთა რუსეთი იპყრობს დიდს ინტერესს და მისი საერთაშორისო და საშინაო მდგომარეობა მეტად გაუმჯობესებული და გამაგრებულია. ძლიერია აგრეთვე საბჭოთა რესპუბლიკების მუშათა მასსების რევოლიუციონური რწმენა და სულისკვეთება. ყოველივე ეს იმის მომასწავებელია, რომ ორ მოწინააღმდეგე ბანაკთა შუა არსებული ბრძოლა რევოლიუციონური პროლეტარიატის გამარჯვებით და კაპიტალისტური ბურჟუაზიის სრული დამარცხებით დაგვირგვინდება.

მოხსენების მეორე ნაწილში ამხ. გ. მუშიშვილი შეეხო კერძოდ საქართველოს საგარეო და საშინაო მდგომარეობას. აღნიშნა ის [illegible], რომელიც წარმოებს ეკონომიურ სფეროში [illegible] პარალელი დემოკრატიულს და საბჭოთა საქართველოს შორის. ილაპარაკა საქართველოს მუშათა კლასის მდგომარეობის გაუმჯობესობის შესახებ. შეეხო სოფლელებისათვის მეტად საინტერესო საკითხს—გლეხ-კაცობის მწვავე მდგომარეობას. აღნიშნა სოფლის ნაწარმოების გაიაფების და ქალაქის ნაწარმოების გაძვირების მიზეზი.

ამხ. მომხსენებელმა მიუთითა დამსწრე მუშებს იმ საშვალებებსა და ღონისძიებისაკენ, რომელითაც შესაძლებელი ხდება—გლეხის ნაამაგარის დაფასება. მოხდენილ განმარტებებით აუდიტორია ძლიერ კმაყოფილი დარჩა.

მოხსენების დასასრულ შემოვიდა შეკითხვები.

მოსმენილ იქმნა საინფორმაციო მოხსენებები პარტიულ მუშაობის შესახებ. გაირჩა მიმდინარე საკითხები. სხვათა შორის დადგენილ იქმნა: მიეცეს წინადადება სამაზრო კომიტეტს გამოგზავნოს კაცი პარტიული ამხანაგებისათვის რევოლიუციონური სიმღერების („ინტერნაციონალი“, „ალსდგა მუშა მღვდელზედა“ და სხ.) შესასწავლად. ეს დადგენილება გამოტანილ იქმნა ერთხმად. (სამაზრო კომიტეტმა თხოვნა დააკმაყოფილა და გამოგზავნა მომღერალი ამხ. რ. შელეგია) და ბოლოს ამხანაგებს დაურიგდა ბროშურა „არჩილის ნაწერებიდან“.

ამხ. მუშიშვილმა განუმარტა კრებას არჩილის როლი. ბროშურა უკიდურესად ღარიბ ამხანაგებს უფასოდ მიეცა.

დასასრულ შესდგა თათბირი დახურულ კარებში, თათბირს დაესწრენ მხოლოდ ძველი პარტიული წევრები. თათბირმა გასტანა ნახევარი საათი. მორიგი კრება დაინიშნა აპრილის 22-სათვის.

პასუხისმგებელი მდივანი **აკაკი კუცია.**

ჩვენი სკოლა.

მე-3-მე საბავშო სახლი.

რომელი გვარებით დავიწყოთ?—მელიქიშვილი, ფასეიშვილის ასული და სხვები თუ ჰუმარა ცელქი ტიტინებით ლაბაძე და აბაშიძეთი?..

და ან შეიძლება ამათი გათიშვა? ამათი ერთი მეორეს დაშორება? შედიხართ ამ ფრიად სიმპატიურ კულტურულ ოჯახში და ფიქრობ ადამიანი რომ აქ ყველანი ერთ სულ და ერთ ხორცნი არიან.

ასე იყო 17 აპრილს! იყო ჟრიამული, ცელქი მხიარული და ჯანსაღი! თავზე, კისერზე ახტებოდენ და კოცნიდენ თავიანთ საყვარელ მასწავლებლებს აღმზრდელებს ხელმძღვანელებს. დიდი და ფართე დარბაზი ელექტრონის სხივებში ელვარებდა—კიაფობდა. ჰუმარა სტუმრები მოეწვიათ. ფარდა „ინტერნაციონალით“ აიხადა. პროგრამა რუსულ-ქართული შეედგინა.

„ჩურჩხელების ქურდი“, დივერტისმენტები და რუსულ ენაზე „ყვავილთა შორის“.

განსაკუთრებული ყურადღება მიიქციეს „ჩურჩხელების ქურდში“ მონაწილეებმა—ლაბაძემ, აბაშიძემ და ადამიას ასულმა—გადმომცეს, რომ ჰუმარა ბიჭუნია აბაშიძე ძმისწულია ჩვენი დამსახურებული მსახიობის ვ აბაშიძის. ბიძის ნიჭის ნაკლი უთუოდ არის ამ ბავშვში, მოხდენილი მოჩლექილი ბავშური ენა, თავისუფალი ბუნებრივი მიმოხვრა და მოკვეთილი თქმა მისს უტყუარ ამტკიცებს და ეს უთუოდ იგრძნო თვით მელიქიშვილმაც, რომ ამ ბავშვის ლამაზი თამაშით დამსწრე საზოგადოება დაატკბო.

აღსანიშნავია ლაბაძეც, ბავშვი იშვიათი ნიჭით დაჯილდოებულია და თავის მიმოხვრაში უთუოდ დაკვირვებული.

არა უშავდა ადამისაც—(დედა) ცოტას რომ არ მორცხვობდეს.

კარგი და მოხდენილი იყო დივერტისმენტები. ლექსი „კალატოზი“ მომხიბლავის სალამურიო წარმოსთქვეს პატარაებმა—ფილტოვმა და ტიგიშვილმა. განსაკუთრებით ტიგიშვილმა იშვიათი ხელოვნება გამოამჟღავნა.

„შრომის ვარდები“ ვ. ლორთქიფანიძის თქმა უთუოდ გამარჯვებაა მე-3-მე სახლის.

მაგრამ დამახასიათებელი იყო ჰუმარა რუსის გოგონა ვასიუნკინას—ჯუჯი, ჯუჯი, წიწილებო. ბავშს სრულიად უხელმძღვანელოთ უსწავლია ეს ლექსი და ლამაზი წარმოთქმით ვგონებ აღმზრდელებიც გააკვირვა.

„ყვავილთა შორის“-ში თავი საოპერო თეატრში გვეგონა—გვხიბლავდა პოსტინას ბავშვი (როზა) და (ბუკაშკები) აბაშიძეები. ბავშვებმა უთუოდ დასძლიეს სიმძიმე პიესის. მოხდენით გრძნობით და განსაკუთრებულის სითბოთი ჩაუსახეს დაკისრებული როლები. სჩანს აღმსრულებლებიცა და მასწავლებელ-ხელმძღვანელნი ორთავენი გრძნობენ თავიანთ მაღალ დანიშნულებას და ამიტომ არის ალბად რომ იმ ღამეს ყველანი თავის ადგილას იყვნენ. თავიანთ საქმეს აკეთებდენ.

ჩვენი თაობა უთუოდ ახალ საზოგადოებას

ქმნის, ახალ თავისუფალ მოქმედებას ითხოვს და მე-3-მე სახლის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ—ეს მიღწევა უთუოდ არის ამ სახლში.

აღმზრდელთა გრძნობიერი, თბილი და სიყვარულით აღსავსე მოქმედებას, ძვირფასი და განუყრელი მთლიანობა შეუქმნია. მე პირადათ მოზრდილობით თუ ვატყობდი განსხვავებას აღმზრდელთა და აღსაზრდელთა შორის, თორემ დანარჩენი განსხვავება თითქმის არაფერი იყო.

გრძნობდი ერთს მხოლოდ ადამიანი, რომ ერთის მხრით იდგნენ მოსიყვარულე და მოალერსე მშობლები, აღმზრდელები და დამრიგებლები და მეორეს მხრივ სიცოცხლით სავსე, ცელქი, ტიტინა და მშვენიერი ყოფაქცევის ნიჭიერი ბავშვები.

და ისინი ერთად, მთლიანად, აკეთებენ ფრიად დიდსა და საჭირო საქმეს—ჩვენს მრავალ ტანჯულ ქვეყნის და წამებულ მუშათა კლასის მომავალ სიყვარულს, სითბოს და კულტურას!..

და იყვნენ იგინი გამარჯვებულნი.

ხ. კოლხიდელი.

ხრონიკა

ია ეკალაძე. მე-XX საუკუნის ჩვენს სიტყვაკაზმულ მწერლობაში საპატიო ადგილი მიეკუთვნა **ია ეკალაძეს.**

ია ეკალაძე **ილიას** სკოლის ღვიძლი შვილია. ია ეკალაძე გაიფურჩქნა **ილიას** მძლავრ ფრთებქვეშ, **ილიასაგან** შეითვისა მან ის მოხდენილი გრძნეული და საამო ქართული, რომელიც იას ლიტერატურულ შემოქმედებაში თავისებურ ორგინალობად ჩაითვლება.

ია ეკალაძის სამწერლო მსახურება უკვე 35 წლის მან ძილზეა გაწოლილი.

ია ეკალაძე ჭაბუკობაში თანამშრომლობდა ილია ჭავჭავაძის გაზ. „ივერიაში", შემდგომ ჩვენ მას შევხვედრივართ სხვა და სხვა საზოგადო ფერხულში. ერთ დროს იგი ქართულ გაზეთს სცემდა ქართლში (გორი), შემდგომ ქუთაისში რედაქტორობდა ქართულსავე გაზეთს, მასწავლებლობდა ქართულ გიმნაზიაში და რეალურ სასწავლებელში. ბუნებით ია ქართულ გულწრფელობის და თავაზიანობის გაპიროვნებაა, რის გამოც იგი ინდივიდუალადაც ყველასათვის ძვირფასი და საყვარელი მწერალ-მასწავლებელი იყო. მწერლის ლიტერატურულ შემოქმედებას ჩვენ შევეხებით სხვა დროს, ამ შენიშვნაში კი გამოვსთქვამთ უსაზღვრო სიხარულს **ია ეკალაძის** იუბილეს გამართვის განზრახვის გამო. იგი ღირსია საიუბილეო ტრიუმფის. როგორც გაზ. „ტრიბუნა"ში წავიკითხეთ მწერალს დაუმზადებია ახალი რევოლიუციონური პიესა და დაუწერია დიდი რომანი ქართველ ინტელიგენციის ცხოვრებიდან.

ია ეკალაძის რევოლიუციონურმა პიესამ „ნომერმა ოცდა ერთი ჯვრით" როგორც ცნობილია დროის პსიქოლოგია აითვისა და მშრომელ მასების ინტერესი გამოიწვია.

რაც შეეხება „დიდ რომანს" ჩვენი ინტელიგენციის ცხოვრებიდან ვინ არ უწყის, რომ ჩვენ ის ისე გვჭირია, როგორც პური არსობისა.

ქართველი ინტელიგენციის რაობა დაუშლელია, მისი სახე აუხატავია. ამის გამო ჩვენ წინასწარ მივესალმებით მწერალს და თბილის გულით უნატვრებთ გამარჯვებას ჯერ გამოუქვეყნებელ რომანს.

ირ—დი.

ელო ადრონიკაშვილის საღამო.

ხუთშაბათს, 26 აპრილს, დანიშნულია ელო ანდრონიკაშვილის 15 წლის მოღვაწეობის საღამო. ე. ანდრონიკაშვილი ჩვენს სცენაზედ პირველად გამოვიდა ტფილისში 1907 წ. ამის შემდეგ მას ვხედავთ ხან ქუთაისში, ხან ბათუმში. 1910 წლიდან ე. ანდრონიკაშვილი განუყრელად მუშაობდა შ. დადიანთან ერთად, რომლის იუბილეც გადავიხადეთ ამ რამდენიმე კვირის წინად. პირადად მე თვითონ მინახავს ამ ულლის მოგზაური დასი, მისი თავგამოდებული მუშაობა დაბა-სოფლებში და ყოველ ეჭვს გარეშეა, რომ ე. ანდრონიკაშვილი იყო მარჯვენა ხელი შ. დადიანის დიდი მოღვაწეობისა.

26 აპრილს ღირსეულად უნდა აღინიშნოს ამ ხელის მოღვაწეობა.

ნ. შიუკაშვილი.

ელო.

(ელო ანდრონიკაშვილის ბენეფისის გამო).

იშვიათი თავგამოდება, მზრუნველობა, სიყვარული და თავ-გამეტება.

ბევრი ანდრონიკაშვილი გვახსოვს, ზოგი ეხლაც გვყავს. კახელებს სჩვევიათ თავ-დადება, ხედვა მამაცური, სიტურფე თავ-მაღალი.

ელო იქ გაჩნდება თავის სასიყვარულოთ განდობილ გულის სიმტკიცით, სადაც საჭიროა სამსახური სცენისა.

ელო, ყველგან, საქართველოს თითქმის ყველა პროვინციებში, ქალაქებში, გათავებული ბაქომდე მუშაობდა სცენაზე, იგი კარგათ იცნობს ქართულ სცენას და მის ჭირ-ვარამთან ახლოს სდგას. მას ფრიად უყვარს ჩვენი ახალგაზრდობა და მის დასახმარებლათ არაფერს არ იშურებს. მას ბევრი საკუთარი დრამატიულ მინიატურა-ნაწყვეტები აქვს და მხატვრული ენით თარგმნილი უცხოელ მწერალთა ნაწარმოებიც.

ელო ანდრონიკაშვილის ქალი, ჩვენი სცენისათვის მნიშვნელოვანი ძალაა. ქართველი საზოგადოება, მის ამაგს პატივს დასდებს და საბენეფისო დღეს უსიტყვო მადლობას მიუძღვნის.

შ. ხ—ნი.

საბავშო კრებული ზამთარი.

განათლების სახალხო კომისარიატის სოც. აღზრდის მთავარ-მმართველობის სამხატვრო-სექციის რედაქციით გამოვიდა საბავშო დასურათებული კრებული: „ზამთარი" წიგნი მეორე. კრებულში მოთავსებულია საბავშო ლექსები და მოთხრობები. შეიცავს 40 გვერდს და ღირს 25 კაპიკი.

ახალი წიგნები. პოლიტ-განათლების მთავარმმართველობის სამხატვრო სექციამ გამოსცა ნ. დუბენსკის წიგნი ქართულ ენაზე: „პარიზის კომმუნის აპოთეოზი."

საქართველოს კომმუნისტურ ცენტრალური კომიტეტის საგამომცემლო განყოფილებამ გამოსცა კერჟენცევის წიგნი ქართულ ენაზე: „ცოცხალი მანქანა"—„როგორ უნდა ვმუშაობდეთ".

გრიგოლ რობაქიძის საღამო.

გრიგოლ რობაქიძის საღამო გაიმართება კვირას 29 აპრილს რუსთველის თეატრში საგანგებო პროგრამით.

ელისაბედ ჩერქეზიშვილის ხაღამო—დამსახურებულ მსახიობ ელისაბედ ჩერქეზიშვილის საღამო სახალხო სახლში გაიმართება პარასკევს 27 აპრილს. მონაწილეობას ღებულობენ, როგორც ადგილობრივი, აგრეთვე აკადემიურ დასის მსახიობნიც, საღამო შინაარსიანია.

ჭიათურის ქართული აკადემიური თეატრი.

მარტის დასასრულს შესრულდება სამი თვე, რაც ქართული წარმოდგენების სეზონი დაიწყო ჭიათურაში და ჩვენც გვინდა მკითხველთ ვამცნოთ ამ სეზონის მოკლე შინაარსი.

ჭიათურის თეატრი არის ადგილობრივ საზოგადოებისგან არჩეულ პირთა განკარგულებაში, რომლის შემადგენლობა შემდეგია: გალ. გოგიშერიძე: თავმჯდომარე). ირაკლი წერეთელი (თავ. ამხანაგი) პავლე ხითარიშვილი (ხაზინადარი) და გამგეობის წევრები: თარხან ჯაყელი. სიმონ საბედაშვილი, სადიკო ვაშაძე, იულია მებუკე, გ. რუხაძე, პაპუნა აბაშიძე და იოკიმე პეტრიაშვილი. მართლაც თამამად შეიძლება ითქვას, რომ იმ კრებას რომელზედაც ესენი იყვნენ არჩეულნი, კარგად ჰქონდა გათვალისწინებული, თუ ვის ირჩევდა და ვის აბარებდა მომავალ სეზონის ბედ-ბედს... და აკი მტკიცდება კიდეც... საკმარისია კაცი ერთხელ დაესწროს წარმოდგენას, ერთი კვირა თვალყური ადევნოს ჭიათურის თეატრალი გამგეობის წევრებს, რომ სთქვას: „აი ნამდვილი გულშემატკივარნი, აი ნამდვილი ქართულ თეატრის ტკივილების მომშუშებელი ხალხი, რომლის ხელშია ჭიათურის თეატრის აყვავების, შემოქმედების მუდამ გზა ხსნილი იქნება"-ო.

აი ასეთი ხალხის ხელშია ჭიათურის ქართული თეატრის ბედი. მიუხედავად იმისა, რომ ეს გამგეობა უმნიშვნელო დახმარებას იღებს „ჩემო"-ს საზოგადოებიდან—მაინც ყოველ თვე და თვე თავის დროზე ასწორებენ ანგარიშებს. დიდი მადლობა, დიდი პატივისცემა ამ კარგ ქართველთ, ასეთი უზომო გულშემატკივრობისათვის ჭიათურის თეატრისადმი.

დასის შემადგენლობა არის ძველი, არა ერთხელ გაცდილი სხვა ქალაქებში. ვინ არ იცნობს **ივანე ბარველს**, რომელიც აგერ ოც და სამი წელი **იწვის იდაგვის** ემსახურება ქართულ თეატრისთვის და ყოველივე პირადი ბედნიერება მას ანაცვალა. წელს ის რეჟისორია ამ დასის.

ხანდრო ყალაბეგიშვილი—რაღა ახსნა განმარტებას თხოულობს ეს გვარი თეატრისათვის. მას ყოველთვის დინჯი, ფაქიზი სულის მატარებელი ჰყავს წარმოდგენილი—ის აქაურ თეატრალურ საზოგადოებას ძლიერ უყვარს—მოსწონს, რაიც მან დაამტკიცა მის ბენეფისზე.

ანდრო მურუსიძე—ყოველთვის გმირი—ყოველთვის აგიზგიზებული როლების შემსრულებელი სიხარულს და დიდ კმაყოფილებას იწვევს აქაურ ხალხში. თეატრალურ წელს ის დიდ პროგრეს იჩენს მუშაობაში (დამზრალი წალკოტი, სისხლის ლაქა, პატიოსნება. ციხის საიდუმლო. ნამუსისათვის.) ეს პიესები სადაც ის დაუვიწყარია მნახველთათვის.

შალვა ხონელი—ჯერ კიდევ ახალგაზდა მუშაკი სცენის (მხოლოდ 10 წელია რაც მუშაობს.) ყოველთვის მხიარული, მომცინარი, შეუბრალებლად აცინებს მაყურებელს და უქარვებს მას დარდებს. მისი ყოველი გამოსვლა სცენაზე დაუბოლავებელი მხიარულება სიცილხარხარია: ვის არ ახსოვს (დამზრალი წალკოტში, სტუმარ მასპინძლობაში, ციხის საიდუმლოში, ნათლულში, გაზაფხული წალვერში) და ვისაც უნახავს ალბათ დიდ ხანს ეხსომება იგი —როგორც კომიკურ როლების აღმსრულებელი.

გიორგი ნუცუბიძე—ჭიათურის თეატრის დედა ბოძი—მისი დამაარსებელი, მისი შემქნელი ისევ, ის „ბედკრული" ამსრულებელი ყარაჩოღელთა პიროვნებებისა, ისევ ის აუცილებელი მონაწილე ყოველ წარმოდგენის, სადიდაწყო ის ბრწყინვალე თავისი უნარით აგვირგვინებს თავის როლს.

ბორის გამრეკელი—უსათუოდ დიდი მომავლის მქონე—თუ კი არ დაიზარებს და ისე ისევ, როგორც ამ სეზონში განაგრძობს თავის მუშაობას. იგი ერთი თვალსაჩინო ადგილს დაიჭერს ქართულ თეატრის ისტორიაში.

დათიკო ჩხეიძე—ეს მსახიობი უყვართ აქაურ საზოგადოებას, სწამს მისი ნიჭი-შემოქმედება—მისი გონივრული როლის ასრულება. სწამთ მისი დიდი მომავალი.

იანგო აფტალიტი—აი მსახიობი დაუშრეტელი გრძნობის მატარებელი, კარგი და პატიოსანი მუშაკი—რომლის მუშაობა ყოველთვის მოსაწონია.

გიორგი გურული—ვინ არ იცნობს ამ საუკეთესო მეგობარს ქართულ თეატრისას, სადაც ის არის იქ მოკარნახეს პირველი ადგილი აქვს, რადგანაც ის პირველია მოკარნახეთა შორის.

სავლე ლეჟავა—ახალგაზდა ჭაბუკი—რომელიც თავ-დავიწყებამდის მისცემია თავის მოვალეობას ასრულებს და ასრულებს კიდეც თვალსაჩინოდ.

აღსანიშნავია დეკორაციები **სიმონ ტიუფანოვის.**

სინათლე-განათება თეატრის საიმედო **ილიკო ჯაფარის** ხელში უმაღლეს საფეხურზეა. სცენის მუშაკნი **ახათიანი და ოხიპენკო** ბრწყინვალეთ ადასტურებენ თავიანთ მოვალეობის ასრულებას.

ქალთა შემადგენლობა ცოტათი სეზონის მსვლელობას ანელებს, მაგრამ ნახეთ რო თავ-გამოდებული, თავ-განწირული მუშაობას აწარმოებენ ის ორიოდე ქალი, რომელნიც მთელი ამ სეზონის მძიმე უღელს სწევენ:

ვერა მარგველაშვილი: განცვიფრებაში მოჰყავს მთელი საზოგადოება—თავისი სხვა და სხვა ფეროვანი და ხასიათის როლების ასრულებით. ყოველ წარმოდგენაში ახალი როლის თამაში, ახალი როლის მომზადება, არც თუ ისე ადვილია, მაგრამ ამ მსახიობს ქალს აქვს დაუშრეტელი უნარი—სიყვარული, შრომა და ენერგია—რომ იგი აუცილებელი პიროვნება იქნეს ყოველ სეზონში... (ნამუსისათვის, დამზრალი წალკოტი, ქოჩრიანი ტოროლა, ქრისტინე, ქურდი, სისხლის. ლაქა, ციხის საიდუმლო). აი როლები სადაც ის შეუდარებელი არის და იქნება კიდეც მრავალს წელს.

ნადა ხირბილაძე—ახალგაზრდა მსახიობი ქალი, კარგი გარეგნული შეხედულობის, გატაცებული შრომით—თეატრის სიყვარულით, რაიც ეტყობა მას ყოველ წარმოდგენაში. დიდი პროგრესი ემჩნევა მას ყოველ როლის ასრულების დროს, მაგრამ საჭიროა შეუსუსტებლივ შრომა, [illegible]რომა, [illegible] უმაღლეს საფეხურზე ავიდეს.

ოლიმპიადა ღოლობერიძე—კარგად ცნობ[illegible] მსახიობი ქალი, რომელიც [illegible] თვის და დედობრივ[illegible] როლს, რომელსაც მას ეკუთვნება—აღსანიშნ[illegible] იგი: (ცოდვისშვილი, დღენი ჩვენი ცხოვრებისა, [illegible] ლა აღმართსა ხნავს, ოთარაანთ ქვრივი), აი რო[illegible] ლები სადაც მან აღტაცება გამოიწვია საზოგადო[illegible] ებისა.

ნატალია სიხარულიძე—ჭიათურის თეატ[illegible] ძველი გულშემატკივარი, მესაიდუმლე, მოტრფ[illegible] ლე-მოსიყვარულე.

ნატალია კაკაბაძე გამოცდილი, ჭკვიანი აღ[illegible] სრულებელი ქართველი ქალების როლების, რის[illegible] საც მეტად სასიამოვნოთ მიაჩნია აქაურ საზოგ[illegible] დოებას მისი ყოველი ხილვა სცენაზე. (სიმახინჯ[illegible] ციხის საიდუმლო, ბუტიობა, რაც არ მერგება, [illegible] შემერგება, სტუმარ-მასპინძლობა, ქრისტინე).

ეს არის ერთი თვალის გადახედვით მიმო[illegible] ლვა ჭიათურის თეატრალურ სეზონისა.

რაც შეეხება რეპერტუარს არსებობს სარე[illegible] რტუარო კომისია მუშაობს და ეძებს პიესებს შ[illegible] ფერს და შესაძლოს დადგმისათვის.

იყო გასტროლი დამსახურებული მსახიობ[illegible] ვალ. გუნიასი (**პატიოსნება, ძალა აღმართსა ხნ**[illegible] გასტროლები ჩატარდა ძალიან კარგად.

თეატრის ხელმძღვანელნი ცდილობენ, რა[illegible] შეიძლება ორგინალური პიესები დაადგან: დი[illegible] მოეწონათ და განმეორებული იქნა: **ოთარა**[illegible] **ქვრივი, დამზრალი წალკოტი, როხ ნადიმობდ**[illegible] **ქრისტინე, სტუმარ-მასპინძლობა.**

ნათარგმნ პიესებში: ქოჩრიანი ტოროლა. ც[illegible] ხის საიდუმლო.—ნამუსისათვის. ცოდვის შვილი, [illegible] ტიოსნება.

განზრახულია გასტროლები: იმედაშვილ[illegible] (ოტელო, ურიელ-აკოსტა). ნ. ჩხეიძე (ლალატი) [illegible] ზოგადოებამ დიდის ზეიმით გადაუხადა ბენეფ[illegible] **ხანდრო ყალაბეგიშვილს, ლ. ღოლობერიძეს,** ე[illegible] კი მზადდება **შალიკო ხონელის** ბენეფისი.

კვირაში ორი, ხან სამი წარმოდგენაა, სა[illegible] გადოება ყოველთვის დიდძალი ესწრება.

გადაუხადეს იუბილე ეფემია მესხს დიდი [illegible] მოსავლით და საჩუქრებით უთხრეს მადლობა 4[illegible] მოღვაწეობისათვის.

განზრახულია შალვა დადიანის დღესასწ[illegible] ლი.

მეთვალყურე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

რ. ს. ფ. ს. რ.

რეზინოტრესტის

ტფილისის განყოფილება.

ბითუმათ და ცალობით ვაჭრობა.

(სოლოლაკის ქ. № 4. ტელეფ 4—86).

ზეღაზღა ჩამოვიდა დიდი

პ ა რ ტ ი ა

გრუზო-ავტო-მოტო-ველო-ეტლის შინებისა, აგრეთვე ტეხნიკური რეზინისა.

საწყობებში ყოველთვის დიდი რაოდენობით და სარჩევით არის ყოველნაირი რეზინის და აზბესტის ნაწარმოები, რომლებსაც ამზადებენ ტრესტის ქარხნები. სახელმწიფო დაწესებულებებს და კოოპერატივებს მიეცემათ შეღავათით.

322 2—1

ტფილისის აღმასრულებელი კომიტეტი ამით აცხადებს

დაინტერესებულ პირთა საყურადღებოთ,

რომ 1923 წ. 29 აპრილს დილის 10 საათზე აღმასკომის დარბაზში (№ 12)

დანიშნულია შეჯიბრება

აღმასკომისათვის 3000 კუბ. საჟ. მაგარი ხარისხის შეშის დამზადებაზე ფრანკო-აღმასკომის საწყობებში. შეშის ჩაბარება შეიძლება ნაწილობრივათაც.

განცხადების მიღება დაწვრილებითი პირობებით შეიძლება ა-წ. 29 აპრილამდე დაბეჭდილ პაკეტებში აღმასკომის კომენდანტის ოთახში № 22.

ყოველივე ცნობებს ამის შესახებ აძლევს აღმასკომის კომენდატურა.

პრეზიდიუმი.

№ 323—5—1

დავკარგე პასპორტი და რეგისტრაციის ქაღალდი მოც. მე-7 კომისარიატიდან. ჩაით[illegible] ლოს გაუქმებულად.

მნაცაკან ზავარიანი.

№ 411.

ტირაჟი 900 ნება დართულია ლიტერატურისა და გამომცემლობის მთავარმართველობის მიერ. № 219 საქართვ. უმაღლ. მეურ. საბჭ. პოლიგრაფ. განყოფ. სტამბა კრუზენშტეინის ქუჩ. № 2